

УДК 007:304:08

DOI: 10.30840/2413-7065.3(72).2019.177819

НОВИННІ ПОВІДОМЛЕННЯ ПОРТАЛУ «UKR.NET» У СВІТЛІ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ ТА ЕТНОКУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Наталія БЕЗСМЕРТНА

orcid.org/0000-0001-8853-1110

молодший науковий співробітник відділу української філології НДІУ

Олег ЧИРКОВ

orcid.org/0000-0001-8888-0126

науковий співробітник відділу української етнології НДІУ

Анотація. Розглянуто зміст новинних повідомлень веб-порталу «Ukr.net», що з'явилися упродовж однієї доби 16 лютого 2019 р., у світлі соціолінгвістики та етнокультурних процесів у сучасній Україні. Насамперед визначено мову назви кожного повідомлення, обчислено абсолютну кількість та частку повідомлень українською і російською мовами серед усіх повідомлень порталу за добу, а також серед повідомлень усіх тематичних розділів (рубрик). Визначено кількість повідомлень (вибірково за рубриками), наведених на сторінці порталу російською мовою, що мають відповідник українською мовою на первинній веб-сторінці – джерелі. Обчислено гіпотетичну частку повідомлень українською мовою за умови, якщо редакція порталу наводитиме українською мовою назви всіх первинних повідомлень, що мають дві мовні форми: українською та російською. Виявлено та систематизовано мовні помилки, у тому числі ті, що зумовлені впливом російської мови, панівної донедавна в освіті та інформаційному просторі України.

Веб-портал «Ukr.net» за відвідуваністю перебуває серед найпопулярніших на території України і має вагоме значення у формуванні новинного україномовного середовища. Щодо редакції порталу групує та систематизує тисячі повідомлень. Повідомлення українською мовою становили у різних тематичних розділах від 21% (від усіх повідомлень рубрики «Авто») до 66% (від усіх повідомлень рубрики «Головне»). Близько 62% назв усіх повідомлень за добу наведено російською мовою. Проте велика частина новин російською мовою має відповідник українською мовою на веб-сторінці джерела і може бути наведена на сторінці порталу українською мовою.

Сьогодні в Україні удосконалюються законодавчі умови для подолання наслідків тривалого систематичного російщення її населення. Відповідно до норм Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» веб-сайти мусять мати базові версії українською мовою.

Ключові слова: Україна; українська мова; етнокультурні процеси; етнокультурна самобутність; мовне російщення; веб-портал; повідомлення; розподіл за мовою.

UKR.NET PORTAL NEWS THROUGH THE PRISM OF SOCIOLINGUISTICS AND ETHNOCULTURAL PROCESSES OF MODERN UKRAINE

Nataliia BEZSMERTNA

junior research fellow of the Ukrainian Philology Department of RIUS

Oleh CHYRKOV

research fellow of the Ukrainian Ethnology Department of RIUS

Annotation. *The author has examined news reports of the Ukr.net web portal which appeared during one day, on February 16, 2019, in the context of sociolinguistics and ethnocultural processes of modern Ukraine. First of all, the language of each headline is determined; the absolute number and proportion of messages in Ukrainian and Russian per day are calculated, as well as among those of all thematic sections. The number of posts provided on the portal page in Russian with the correspondence in Ukrainian on the primary source page is researched. The hypothetical share of messages in Ukrainian is calculated, provided that the editorial board of the portal gives the name of all primary messages in two languages: Ukrainian and Russian. Linguistic errors have been identified and systematized, including those caused by the influence of the Russian language, which has been dominant until recent times in the education and information space of Ukraine.*

Ukr.net is one of the most popular web portals in Ukraine in terms of attendance, and plays an important role in shaping news in the Ukrainian-language environment. Every day the portal editors provide thousands of messages. Posts in the Ukrainian language in different thematic sections had a share from 21% (among all "Auto" news) to 66% (among all main news). About 62% of all headlines per day were in Russian. However, most of the news in Russian had a matching version in Ukrainian and could be found on the portal page in this language.

Today we observe the improvement of legislative conditions for overcoming the consequences of a long-term systematic Russification of the Ukrainian population. Conforming to the Law of Ukraine "On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as a State Language", websites must have basic versions in Ukrainian.

Key words: *Ukraine; Ukrainian language; ethnocultural processes; ethnocultural identity; language distribution; web portal; messages; distribution by language.*

Українське суспільство після розпаду СРСР переживає докорінні соціальні перетворення. Змінилася мовна політика, зазнає змін реальна мовна ситуація, розвивається цифрове суспільство. Російська Федерація та певні суб'єкти політичного життя в Україні зятято чинять опір розширенню сфер функціонування української мови, поширенню її серед громадян. Функціонування мови відбувається в усіх сферах суспільного буття, але різною мірою, з різним успіхом. Важливим чинником впровадження української мови у суспільну практику

є інформаційні веб-ресурси. Саме тому ми розглянули новинні повідомлення найпотужнішого в Україні веб-порталу «Ukr.net» (що з'явилися упродовж однієї доби 16 лютого 2019 р.) у світлі соціолінгвістики та етнокультурних процесів у сучасній Україні. За межами нашої уваги залишено ті інформаційні повідомлення, які були приховані і приєднувалися додатково до тематично подібних (які вже представлено у стрічці новин на загальних засадах), а також усі повідомлення-заголовки регіональних новин.

Новинні повідомлення-посилання складаються із гіпертекстового заголовка та назви джерела, які утворюють постійно оновлюваний перелік – стрічку новин. Ми ознайомилися з декларованою та практичною мовною політикою компанії «Ukr.net»; визначили мову кожної назви стрічки новин; обчислили абсолютну кількість та частку повідомлень українською і російською мовами серед усіх повідомлень порталу за добу, а також серед повідомлень усіх тематичних розділів (рубрик); вибірково визначили кількість повідомлень, наведених на сторінці порталу російською мовою, що мають відповідник українською мовою на первинній вебсторінці-джерелі; оцінили гіпотетичну частку повідомлень українською мовою за умови, якщо редакція порталу наводитиме українською мовою назви всіх первинних повідомлень, що мають дві мовні форми: українською та російською; виявили та систематизували мовні помилки, у тому числі ті, що зумовлені впливом російської мови, панівної донедавна в освіті та інформаційному просторі України. Одержані результати було узагальнено та зроблено певні рекомендації редакції порталу.

Раніше таке дослідження не здійснювалося. Його результати мають дати уявлення про мовну політику власників порталу, реальні наслідки мовної практики на порталі та загалом у середовищі новинних сайтів українського сегмента веб-простору у зв'язку з визначальними етнокультурними тенденціями у суспільстві. Нашою головною метою було з'ясувати місце української мови на найпопулярнішому новинному порталі України, її відповідність правописним нормам та оцінити можливість

кількісного збільшення українського тексту порталу та якісного поліпшення його.

Різні питання функціонування української мови в інформаційних веб-ресурсах порушували Зайцева С., Козиряцька С., Мілінчук О., Пономаренко Л., Рудик М., Чемеркін С. та інші дослідники. Мовну ситуацію в українському суспільстві розглядала велика кількість дослідників, серед яких і автори статті [35]. Безсмертна Н. приділяла також увагу лінгвістичному аналізу мови в українському сегменті веб-простору [5; 33; 34]. Чирков О. досліджував зміни мовної структури населення [36], етнічної будови української людності та населення окремих територіальних частин України в період від середини 1980-х років до сьогодні [37–41].

Статтю підготовлено на виконання НДР «Етнокультурні процеси в Україні (1985–2017)» (керівники: В. Баран, 2018, Ю. Фігурний, 2019–2020), а також «Когнітивно-інформаційний та етносеміотичний виміри українського словесно-культурного Тексту» (керівник А. Ціпко, 2018–2020). З одного боку, одержані результати є продуктивними для систематизації та обґрунтування чинників збереження і розвитку української і кримськотатарської етнокультурної самобутності (1985–2017), з іншого – для з'ясування стану знаково-інформаційного простору інтернет-сегмента українською мовою та його змін.

Веб-портал «Ukr.net» засновано 1998 р., та лише восени 2007 р. з'явилася його версія українською мовою [1]. Власником порталу є Український Інтернет холдинг ТОВ «Укрнет», розташований у Києві. Компанія має 10 найпопулярніших у своїх категоріях сервісів, які

обслуговують понад 100 працівників [1]. Пріоритетними напрямками діяльності компанії є інтернет-провайдинг та забезпечення українських користувачів досяжною інформацією про найважливіші суспільні події, явища та особистостей за допомогою порталу «Ukr.net» [23].

Редакція порталу не продукує новин чи статті, стрічка новин «створюється автоматично та є підбіркою гіпертекстових посилань на інтернет-сторінки статей, опублікованих на різних інтернет-сайтах України та світу» [25]. Відповідно мова новинних повідомлень також автоматично відображена у назві надпосилання (гіперлінку).

Сьогодні «Ukr.net» у групі найпопулярніших в Україні новинних інтернет-сервісів. Він тривалий час перебуває серед топових 20 веб-сайтів сегмента Тенет (Мережі) українською мовою. За станом на червень 2018 р. сайт посідав 12 місце за відвідуваністю та охоплював 28% українських користувачів [1].

За даними Kantar TNS CMeter, охоплена «Ukr.net» аудиторія становила 36,03% у травні та 35,89% у червні 2018 р., що давало йому 9 позицію за цим показником [21]. У травні 2019 р. за охопленням стаціонарних та рухомих інтернет-користувачів сайт посів 8 місце (10290780 унікальних користувачів) [26], у липні – 6 місце (10073180 унікальних користувачів) [20].

За дослідженням ринку ТОВ Adline, аудиторія компанії «Ukr.net» на 54,3% складається з осіб з вищою освітою, на 19,2% – з неповною та базовою вищою [24]. На який момент часу наведено ці показники – невідомо. Даних розподілу користувачів сервісами компанії «Ukr.net» за мовою, на жаль, ми не знайшли. Припускаємо, що частка користувачів

порталом «Ukr.net», які вважають своєю рідною мовою українську, становить близько 70%.

З посиланням на «Ukr.net» на житомирському сайті після появи української версії порталу було вміщено повідомлення з поясненнями цих дій. У ньому йшлося про зміну мовної структури українських громадян: «... за останні роки в Україні збільшилась кількість людей, які можуть вільно і грамотно спілкуватися не лише російською, але й українською мовою. Про це свідчать результати переписів населення. Так, за даними на 2001 р., кількість україномовних громадян становила 42%, а в 2004 під час заповнення відповідних анкет кількість їх становила вже 58%» [4]. Не зрозуміло, про які саме анкети йдеться, та маємо зауважити, що останніх два переписи населення на території України відбувалися у 1989 та 2001 роках. Результати загальних переписів населення, що проводилися на теренах України і містили у програмі питання про «рідну», «розмовну», «товариську», «другу мову народів СРСР», «мову освіти» чи іншу мову опитуваних, не дають підстав говорити ні про 58%, ні про 42% україномовних громадян.

Оскільки невідповідні дійсності кількісні показники чи оцінки мовної структури населення України, буває, наводяться в нашому національному інформаційному просторі з посиланням на сумнівні соціологічні дослідження чи на «відповідні анкети» та ще й з упередженою інтерпретацією (зазвичай у напрямку применшення питомої ваги україномовних громадян та збільшення кількості російськомовних осіб), ми змушені звернути на це увагу. Наведемо обчислення часток тих і тих, одержані за розробками матеріалів переписів

державними статистичними органами СРСР (для перепису 1989 р.) та України (для перепису 2001 р.). Відзначимо, що результати розробок матеріалів переписів тепер досяжні у веб-ресурсах безкоштовно. Робимо це й тому, що головну тенденцію етнокультурних змін у міжпереписний період неможливо показати без тренду в мовній та етнічній структурах населення. Зазначимо, що одиницею обчислення різниці між частками порівнянних (тих, що коректно порівнювати) статистичних сукупностей, тобто обчислення структурних змін, є не відсоток (%), а відсотковий пункт (в. п.). «Частка осіб, які вважають українську мову рідною, збільшилася за 13 міжпереписних років серед людної України на 2,9–3,1 в. п. (від 64,67% на початку 1989 р. до 67,53% наприкінці 2001 р.)» [36, с. 325]. Якщо оцінювати цей зсув у мовній конструкції (будові) українського суспільства не з позиції російської «п'ятої колони», а з позиції відповідності українським національним інтересам, тоді стисло треба сказати таке: «Ці позитивні зміни, хоч і невеликі чисельно, є надто важливими і для існування українського народу, і для існування суверенної української держави в майбутньому. Цей факт треба вважати найважчим та найважливішим здобутком українства на постсовєтському етапі завершення формування новітньої української нації, свідченням її прагнення до культурного, цивілізаційного самоствердження й самореалізації» [36, с. 325].

Портал «Ukr.net» та електронна пошта (її започатковано 2000 р.) сьогодні мають інтерфейси українською [3] і російською [2] мовами. Проте українська мова посіла вагоме місце в «Ukr.net» не одразу після появи сервісу. Цьому посприяли

активні користувачі, що дієво вболівали за українську мову в українському сегменті Тенет.

Влітку 2004 р. М. Шувалов радісно повідомляв, що після декількох років ігнорування суппорт службою «Ukr.net» вимог поодиноких клієнтів щодо української версії пошти завдяки масовій акції отримано «першу перемогу: з 18 червня (12:37 год.) працює кодування utf8, яке не спотворює українські літери. Нагадаємо, що раніше було неможливо коректно читати листи, коли в них були символи «є», «ї», «і» та деякі інші» [16]. Активіст українізації порталу інформував, що акція триває, «поки не реалізують інші наші вимоги до керівництва Укр.НЕТ, а саме: введення паралельного українського інтерфейсу в поштову службу» [16]. Згодом з'явився варіант порталу українською мовою. З цієї нагоди на сайті Zhitomir.info (з посиланням на «Ukr.net») пояснювали російською мовою повільність процесу українізації українських сайтів та обґрунтовували появу українського інтерфейсу. Вихід української версії порталу «Ukr.net» вважався «об'єктивною еволюцією» порталу та «даниною поваги до всієї українськомовної аудиторії Інтернету»: «Ukr.net вже завоював леву частку уваги російськомовної аудиторії Uanetu, а тепер і в тих, хто в графі «мова спілкування» зазначає українську мову, є свій Ukr.net, насправді український!» [4].

На початку листопада на цьому ж сайті (з посиланням на «Ukr.net») вміщено додаткову інформацію російською мовою про появу версії порталу українською мовою. У ній обґрунтовувалися кроки компанії назустріч українцям «гострою нестачею якісної інформації українською мовою в Мережі» (сайти

українською мовою становили на початку 2007 р. лише 16,3%! [29]). Керівники компанії розуміли, що початок роботи української версії порталу розширює інформаційну присутність новинних ресурсів в UAнеті. Відзначалося також те, що тодішній президент України В. Ющенко висловився про намір «перекласти Інтернет на українську мову». Для цього було розроблено Концепцію державної мовної політики, що передбачала розвиток українського (географічно та за мовою) сегмента Інтернету. Версія порталу українською мовою створювала основу для подальшого інноваційного розвитку інтернет-сервісів України, визначення нових пріоритетів для роботи порталу [29].

Ідентичні до зазначених публікацій з'явилися й на інших новинних ресурсах в UAнеті (частина з них з деякими відмінностями в назвах та без посилань на «Ukr.net»), зокрема на веб-сторінках zahid.net та rbc.ua.

Незважаючи на таку природну, позитивну для українства позицію компанії, надпосилання (гіперлінк) «Реклама на порталі» з української версії порталу і сьогодні переносить користувачів до інформації для рекламодавців [13], наведеної російською мовою на веб-сторінці ТОВ «Едлайн» – ексклюзивного продавця реклами (сейл-хаусу) на сервісах «Ukr.net». Тобто про рекламу на сервісах «Ukr.net» або читай російською, або не цікався і не рекламай. Ось такі рудименти дискримінації громадян з рідною мовою українською. Чому так, можемо лише здогадуватися. Може, рекламний відділ холдингу не бажає спілкуватися з клієнтами українською. Колись у багатьох скоробогатків 1990-х років було гасло «Мова бізнесу – російська!».

Але вже ті «ідеали» мовної поведінки постсовєтсько-українських підприємців лишилися в минулому разом із зовнішньополітичною та цивілізаційною невизначеністю, так звану «багато-векторністю». Може, ще є якісь вагомі, поважні причини для редакції порталу, яких ми не знаємо, що змушують в українській його версії не давати інформації для українських рекламодавців українською, а нав'язувати мову колишньої метрополії, яка, усупереч своїм численним договірним і статутним зобов'язанням, порушила територіальну цілісність України, руйнує українську економіку, провадить потужну політику дезінформації про сучасні події в Україні, історію України, український та кримськотатарський етноси? «Кажуть, бачиш, що все-то те / Таки й було наше, / Що вони тільки наймали / Татарам на пашу / Та полякам ...» [31].

Варто уточнити, що коли говорять про «версію порталу «Ukr.net» українською мовою», тоді насправді мають на увазі насамперед інтерфейс сайту українською мовою. Виникає конфліктна незгодженість між цим поняттям та фактичним вмістом (контентом) порталу: навіть не присутністю, а домінуванням гіпертекстових заголовків російською мовою у стрічці новин (якщо не брати до уваги новини з регіонів). На мовній структурі надпосилань (гіперлінків) ми зупинимося далі, але одразу зазначимо, що за бажання власників, операторів агрегатора новин вміст української версії порталу може вже сьогодні принаймні наполовину складатися з українського тексту заголовків новин (без урахування розділу новин з регіонів).

Редакція порталу пояснює свою політику щодо новин таким чином:

«Посилання, що збираються програмними засобами та розміщуються в релевантній рубриці, представлені у стрічці новин незалежно від політичної позиції або ідеології інтернет-сайтів, що їх опублікували. Завдяки цьому користувач отримує можливість ознайомитись та обрати посилання на статті, що містять різні точки зору на одну й ту ж саму подію. Користувач може самостійно обирати цікаві йому теми та джерела, що опублікували відповідну статтю, для чого йому необхідно натиснути на відповідне посилання та перейти на відповідний інтернет-сайт» [25]. Цю цитату ми навели без жодного редагування, за станом на 20 серпня 2019 р. За наведеним текстом проглядаються не найкращі переклади фрагментів російського оригіналу тексту чи думки: «опубликовали», «разные точки зрения на одно и то же событие».

Про формування новинного контенту гіпертекстових заголовків він розповів так: «Щодня до стрічки новин сайту автоматично додаються близько тридцяти тисяч записів від 1500 джерел. Новини збираються щохвилини і розміщуються у відповідних тематичних рубриках. При цьому в новинній стрічці на головній сторінці за допомогою алгоритму утримуються найпопулярніші з них. Окрім іншого, сайт має стрічку регіональних новин. Редакція порталу не створює новин, а контролює автоматичну рубрикацію об'єднання передруків, фільтрує матеріали» [1].

Нещодавно у профі-клубі «Новомедіа» редактор порталу Віталій Яблонько розповів про історію його створення та принципи роботи. За його словами, найбільшою популярністю у читачів користуються саме політичні новини, а перевірку інформації редакція не здійснює:

«[...] ми працюємо на довірі, по-чесному: не відстежуємо й не перевіряємо» [8].

В українському сегменті Вікіпедії (з посиланням на *Українські новини*) щодо формування новинної стрічки порталу зазначена критика, з якою не можна не погодитись: «[...] на головній сторінці часто показується інформація з неодноразово передрукованих статей, а також контент видань, що приваблюють відвідувачів за рахунок «чорного» SEO та реклами. Дані на 2017 рік» [1].

Засади формування переліку новинних повідомлень призводять до того, що мова контенту порталу в частині стрічки новин визначається клієнтами-продуцентами новин. Проте зустрічається певне спрощення оригінальних назв. Додамо, що велика кількість новин з'являється двома мовами: українською та російською. Ми виявили та систематизували новинні повідомлення-надпосилання порталу за мовою, що з'явилися упродовж однієї доби 16 лютого 2019 р., визначили та дослідили одноденну мовну структуру новинних заголовків порталу. Результати обчислень наведено у Таблиці.

Бачимо, що серед п'яти з половиною тисяч повідомлень новини українською мовою суттєво поступаються новинам російською. Близько 62% назв усіх повідомлень за добу наведено російською мовою. Повідомлення українською мовою становили у різних тематичних розділах від 21% (від усіх повідомлень рубрики «Авто») до 66% (від усіх повідомлень рубрики «Головне»). Лише у чотирьох тематичних рубриках новини українською становили абсолютну більшість: «Головне», «Політика», «Економіка», «Суспільство та культура». Близько половини повідомлень українською було у

Таблиця 1

Розподіл повідомлень стрічки новин порталу «Ukr.net»
16 лютого (субота) 2019 р. за мовою

ТЕМАТИЧНІ РОЗДІЛИ НОВИН	Всього	КІЛЬКІСТЬ ПОВІДОМЛЕНЬ			
		укр. мовою		рос. мовою	
		в абсол-х одиницях	у % до всіх	в абсол-х одиницях	у % до всіх
Головне	50	33	66	17	34
Політика	222	121	55	101	45
Економіка	203	108	53	95	47
Події	975	455	45	520	55
Суспільство та культура	191	106	55	85	45
Київські новини	266	98	37	168	63
Технології	276	67	24	209	76
Наука	102	30	29	72	71
Авто	173	36	21	137	79
Спорт	1115	368	33	747	67
Здоров'я	229	62	27	167	73
Шоу-бізнес	331	110	33	221	67
За кордоном	515	186	36	329	64
Курйози	71	18	25	53	75
Фоторепортаж	183	58	32	125	68
Відео	577	227	39	350	61
Всього за добу	5479	2083	38	3396	62

рубриці «Події». У десятих тематичних рубриках, де домінували назви повідомлень російською мовою, повідомлення українською становили від 21% («Авто») до 39% («Відео») переважно від чверті до третини усіх повідомлень рубрики. Оскільки у джерелах новин велику кількість повідомлень наведено двома мовами (українською та російською), частка повідомлень українською мовою могла бути значно більшою. У рубриці «Головне» серед 17 надпосилань (гіперлінків) новин російською мовою 11 мають відповідники українською.

Повідомлення російською «Во Франції возобновились протесты «желтых жилетов» з'явилося на сайті джерела

16.02.2019 р. о 17 г. 8 хв. [7]. Одночасно з ним на цьому ж сайті уміщено повідомлення українською: «У Франції поновилися протести «жовтих жилетів»» [32]. Приклади інших повідомлень українською мовою, які у новинних електронних ресурсах-джерелах з'явилися одночасно з повідомленнями російською мовою, представленими на порталі у рубриці «Головне», такі: «Конференція з безпеки: з чим приїхали в Німеччину світові лідери» [14], «На Донбасі під час розмінування загинув сапер» [17], «Офіційно. Зірка знімається з чемпіонату» [22], «В Албанії під час протестів опозиції сталися сутички» [6], «Дубай. Світоліна, Цуренко і Ястремська

дізналися своїх суперників» [9], «Судан поринув у пітьму, по всій країні відключили електрику. Коли електропостачання буде відновлено, не відомо, але відповідальні служби над цим вже працюють» [30], «Курди захопили останній форпост ІД на сході Сирії» [15], «Екстраднику Януковича озвучили серйозний термін в США» [10].

Ще є такі українські відповідники повідомлень російською мовою, які з'явилися на веб-сторінках новин з певним «запізненням». Повідомлення «На Закарпатті з гранатомета обстріляли житловий будинок» на сайті ресурсу-джерела вміщено об 11 г. 36 хв. [18], а російською мовою раніше – об 11 г. 25 хв. [19]. У рубриці «Головне» є гіпертекстова назва цієї новини російською мовою. Певно, редакції перекладали на українську мову повідомлення, які вже подали на своєму сайті російською. Природно, що шансів потрапити на портал у таких дублюючих із запізненням повідомлень-перекладів на українську з російської мало. Але маємо й іншу ситуацію. Повідомлення «Румунія виступила за посилення присутності НАТО в Чорному морі» з'явилася українською мовою на сайті джерела о 14 г. 28 хв. [27], а російською мовою – на 6 хвилин пізніше, о 13 г. 34 хв. [28]. Незважаючи на це, у рубриці «Головне» гіпертекстова назва російською мовою виводить користувача на цю новину російською мовою.

Ми перевірили назви новин порталу «Ukr.net» щодо дотримання правописних норм і дійшли невтішних висновків. Назви деяких новин наведено з помилками, деяких – сформульовано не найкращим чином. Загалом до новинного тексту порталу, який складається із заголовків-надпосилань новинних

повідомлень та назв джерел інформації, є зауваження щодо граматики, пунктуації, лексики, орфографії й стилю. Частину помилок можна об'єднати у групи, які далі розглянемо детальніше.

1. Неправильно вжиті відмінкові закінчення іменників жіночого, чоловічого та середнього роду в однині та множині, дієслів минулого часу жіночого роду: «У Європі обговорюють створення *систему* ПРО за участі України»; «Ще одна тернополянка дебютувала на етапі Кубку світу з біатлону»; «Центральний штаб Гриценка обурений *перешкоджанню* агітації у Вінницькій області»; «У Луцьку *горілі* будівля»; «Унаслідок аварії в Татарбунарському районі загинули *два водія*». За українським правописом має бути так: *системи, кубка, перешкоджанням, горіла, два водії*.

2. Пропущені закінчення у словах (іменнику жіночого роду, прикметниках жіночого роду): «На автодорозі «Київ–Чоп» тернополянин на *смерт* збив чоловіка»; «Клімкін розповів, які теми найбільше обговорюють на *Мюнхенські конференції*»; «Киянин за майбутнє віддав *спритні* ворожці усе». Правильно писати: *смерть, Мюнхенській, спритній*.

3. Відсутнє чергування прийменників у (в), і (ї) з (із, зі): «Сенсаційний форвард «Мілану» відзначився п'ятим голом *в* п'яти матчах»; «Епідеміологи Буковини назвали район-антилідер з захворюваності кором»; «Орlando Блум «напартачив» з каблучкою Кеті Перрі»; «Жоден з викликів у сфері безпеки не можна вирішити суто військовими засобами – Могеріні»; «Вчені виявили дивних черв'яків, конспірологи заявили про їх зв'язок з Нібіру»; «В Мукачеві в магазині камери зафіксували злодюжку»; «В Школі у Стаївці користуються

новітніми технологіями – інтерактивна дошка невід’ємна складова навчання», «Студія в смартфоні. Кращі мобільні додатки для редагування відео»; «Тричі вистрілив з пістолета та перерізав горло: у Луцьку засудили рівненчанина, який намагався розправитись зі своєю дівчиною»; «Стало відомо, від якої отрути помер хлопчик з Виноградівщини»; «Психоз наростає»: в соцмережах стривожені милітаризацією дітей в Криму»; «У Луцьку розшукують жінку, яка вкрала 2500 доларів в пацієнта лікарні, які він тримав на операцію»; «Поверніть крадені речі!», – лідер С14 поскардалив з Зоряном Шкіряком в ефірі «Народ проти». Для уникнення збігу двох або трьох приголосних краще вжити прийменники *у, із, зі* для милозвучності мови.

4. Неправильне використання малої/ великої літери: «У будівлі *петербурзького* університету обвалився дах, більше 80 студентів евакуйовані»; «Баскетболісти НБА запалили у Матчі всіх Зірок». Перше слово у назвах вищих навчальних закладів пишеться з великої літери: *Петербурзького* університету. Слово «зірок» потрібно писати з маленької літери.

5. У заголовках новин пропущені слова, які пояснюють його зміст: «У пунктах пропуску на лінії *розмежування* [чого?] застрягли 350 авто»; «Ще одна *тернополянка* [хто саме?] дебютувала на етапі Кубка світу з біатлону»; «Український клуб підпише *двох* *легіонерів* [на що?]»; «Офіційно. «Зоря» продала *збірника України* [кого?] за кордон»; «Президент Румунії закликав НАТО збільшити *присутність* [кого?] в Чорноморському регіоні»; «[хто?] *Провели* турнір серед хворих на ДЦП»; «Я не називаю це святом, бо ми втратили 11

побратимів» – *згадали* [хто?], як звільняли Широкіно», «Верховна Рада гідно відповіла на всі виклики [чи?]»; «Український оборонець відзначився результативною *передачею* [чого?] в чемпіонаті Бельгії»; «У Луцьку *просять встановити* [кого?] *жінку*, яка викрала гроші у пацієнта на операцію»; «500 мукачівців, які одержали гроші з міського бюджету опитує Держаудитслужба: у міському управлінні *соцзахисту* [що відбувається?] перевірка». Правильно вживати *просять встановити особу жінки*. Пропущене слово *відбувається, здійснюється* або *триває*.

6. Відсутність усіх розділових знаків у складнопідрядних реченнях: «Не агент: Болгарські спецслужби листом відкидають чутки[,] *що* вбитий парасолькою дисидент Марков був шпигуном»; «500 мукачівців, які одержали гроші з міського бюджету[,] опитує Держаудитслужба: у міському управлінні *соцзахисту* перевірка». У першому складнопідрядному реченні пропущена кома перед сполучником *що*; у другому – після підрядної частини, яка стоїть у середині головної.

7. Невірно вжиті слова: «Вчені виявили дивних черв’яків, конспірологи заявили про їх зв’язок з Нібіру». Краще вжити слово *їхній*.

8. Некоректно вжиті словосполучення: «Регіна Тодоренко показала *таємниче вагітне фото*». Краще вживати: *таємниче фото, на якому вона вагітна*.

У заголовках новинних повідомлень порталу «Ukr.net» трапляються ще й такі помилки: 1) одруківка: «Одразу двоє українських боксерів дізналися дату на місце наступних боїв». Певно, мали на увазі «дату *та* місце наступних боїв»; 2) помилкове вживання іменника середнього роду, відсутність коми у

складнопідрядному реченні: «Поблизу Львова перекинулась вантажівка навантаження сміттям». Потрібно вжити дієприкметник жіночого роду *навантажена* і перед ним поставити кому (дієприкметниковий зворот, що стоїть після означуваного слова).

Окрему групу помилок становлять такі, що виникли, на нашу думку, через вплив російської мови на авторів заголовків. Двомовність вмісту порталу також сприяє мовній інтерференції, результатом якої є наведені нижче випадки.

1. У заголовку «На Тернопільщині пенсіонер виявив у свого внука небезпечні запаси *вогнепалу*» треба вживати *вогнепальної зброї* або *вогнестрілу*, що є відповідниками російському *огнестрел* – *вогнепальна зброя та вогнестріл*.

2. У заголовку «Поблизу Конча-Заспи в ДТП *заживо згоріла пасажир* таксі: винуватець аварії втік» краще написати *живцем згоріла пасажирка*. *Заживо* є калькою з російської. Фемітив *пасажирка* – слово жіночого роду, яке все частіше вживається щодо жінок замість *пасажир* – слова чоловічого роду.

3. У заголовку «Доната Мейреллес влаштувала рабовладельческую вечірку в Бразилії» бачимо кальку з російської (росіянізм) *рабовладельческую*. Треба вживати українське «рабовласницьку».

4. У заголовку «Не агент: Болгарські спецслужби листом *відкидають* чутки...» у невластивому йому значенні вжито слово *відкидають*. Краще написати, що спецслужби *у листі спростовують* або *заперечують*.

5. У заголовку «ЄС *не готове* до рішучих дій у Венесуелі – мають надію, що *розчиниться саме*» вжито не ті закінчення через хибно визначений рід та некоректно перекладене російське

словосполучення *само рассосется*. Можна написати так: «ЄС *не готовий* до рішучих дій у Венесуелі – сподіваються, що *само розсмокчеться*».

Великі надії у позбавленні українського суспільства від мовної асиміляції та засмічення української мови елементами російської лексичної системи покладаємо на Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», ухвалений Верховною Радою 25 квітня 2019 р. Він набрав чинності 16 липня 2019 р., проте передбачає поетапне впровадження його норм [12].

Тарас Шамайда, один із розробників та ініціаторів прийняття закону про мову, повідомляє, що веб-сайти органів влади, державних та комунальних установ і підприємств, українських ЗМІ, магазинів інтернет-торгівлі тощо мусять мати версію українською мовою, не меншу за обсягом та змістом інформації, ніж версії іншими мовами, що ця версія для користувачів в Україні має завантажуватися за замовчуванням. Проте щоб дати можливість громадянам, владі та бізнесу підготуватися до неухильного виконання цієї норми, передбачено час до липня 2022 р. [11].

Розгляд новинних заголовків-надпосилань веб-порталу «Ukr.net», що з'явилися упродовж однієї доби 16 лютого 2019 р., у світлі соціолінгвістики та етнокультурних процесів у сучасній Україні приводить нас до таких висновків. Веб-портал «Ukr.net» за відвідуваністю перебуває серед найпопулярніших на території України і має вагоме значення у формуванні новинного середовища українською мовою. Щодоби редакція порталу групує та систематизує тисячі повідомлень.

Повідомлення українською мовою становили у різних тематичних розділах від 21% (від усіх повідомлень рубрики «Авто») до 66% (від усіх повідомлень рубрики «Головне»). Близько 62% назв усіх повідомлень за добу наведено російською мовою, що не відповідає мовній структурі населення України загалом та мовній структурі міського населення України. Проте велика частина новин російською мовою має відповідник українською мовою на веб-сторінці джерела і посилання на них може бути наведене на сторінці порталу українською мовою. За умови, якщо редакція порталу наводитиме українською мовою назви всіх первинних повідомлень, що мають дві мовні форми: українською та російською, гіпотетично частка повідомлень українською мовою може становити сьогодні абсолютну більшість.

Заголовки новин не завжди відповідають правописним нормам української мови. До них є чимало зауважень, зокрема, пов'язаних з уникненням інтерференції з російської мови. Це свідчить про недостатній рівень мовної компетенції працівників, що придумують заголовки, та відсутність у компанії «Ukr.net» технічних, процедурних чи інших «запобіжників» широкого розповсюдження мови людей з низькорівневою компетенцією, що симптоматично відхиляється від чинного стандарту. В сучасній ситуації диглосії та великої кількості двомовних (білінгвів) бажано заголовки переглядати українському філологу, який є носієм мови, а українську версію порталу робити цілком українською, не роблячи посилань на статті чи повідомлення іншими мовами. Це сприятиме якості мови порталу та новинних ресурсів UAнету, а також подоланню негативних

наслідків російщення, мовнокультурній та політичній консолідації українського суспільства.

Сьогодні в Україні удосконалюються законодавчі умови для подолання наслідків тривалого систематичного російщення її населення. Відповідно до норм Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» веб-сайти зобов'язані мати базові версії українською мовою.

Незабаром сподіваємось побачити, як усі гіпертекстові назви порталу «Ukr.net» з українським інтерфейсом відсилатимуть українського читача до українського тексту новин. Доцільно дослідити це ще до впровадження норми закону щодо мови веб-сайтів ЗМІ, а також з'ясувати конкретні етапи просування і оформлення інформації про новину на порталі «Ukr.net», критично важливі для накопичення мовних помилок у назвах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ukr.net. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Ukr.net>
2. Ukr.net/ru/ [Портал з інтерфейсом російською мовою]. URL: <https://www.ukr.net/ru/>
3. Ukr.net/ua/ [Портал з інтерфейсом українською мовою]. URL: <https://www.ukr.net/ua/>
4. Ukr.net примерил вышиванку. URL: https://www.zhitomir.info/news_8233.html
5. Безсмертна Н. Українська національна ідея: філософські та лінгвальні параметри поняття (на матеріалі інтернет-комунікації). *Українознавство*. 2009. № 3. С. 176–179.
6. В Албанії під час протестів опозиції сталися сутички. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/albanii-protestah-oppozitsii-proizoshli-stolknoveniya-1550320368.html>
7. Во Франции возобновились протесты «желтых жилетов». URL: <https://www.rbc>

ua/rus/news/frantsii-vozobnovilis-protesty-zhelytzh-zhiletov-1550329498.html

8. Головний редактор порталу «UKR.NET» у гостях профі-клубу «Новомедіа». URL: <https://novomedia.ua/news/golovnij-redaktor-portalu-ukr-net-u-gostjah-p/>

9. Дубай. Світоліна, Цуренко і Ястремська дізналися своїх суперників. URL: <https://www.ua-football.com/ua/sport/tennis/1550317711-dubay-svitolina-curenko-i-yastremska-diznalisya-svoyih-supernikov.html>

10. Екс-раднику Януковича озвучили серйозний термін в США. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/world/america/2019-02-16/eks-sovetniku-yanukovicha-ozvuchili-sereznyiy-srok-v-ssha/154536>

11. Закон про мову: що він регулює і як це працюватиме. Повний перелік новацій. URL: http://texty.org.ua/search/?tag=%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0&subtype=article&object=object&tagtype=&owner_guid=0&offset=0

12. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>

13. Контакты. URL: <http://adline.kiev.ua/contacts/>

14. Конференція з безпеки: з чим приїхали в Німеччину світові лідери. URL: <https://ukr.segodnya.ua/politics/konferenciya-pobezopasnosti-s-chem-priehali-v-germaniyu-mirovye-lidery-1222632.html>

15. Курди захопили останній форпост ІД на сході Сирії. URL: <https://ukr.segodnya.ua/world/wnews/kurdy-zahvatili-posledniy-forpost-ig-na-vostoke-sirii-1222470.html>

16. Мараг Шувалов. Укр.НЕТ починає виконувати перші вимоги українізації! URL: <https://www.ar25.org/article/ukrnet-rochynaye-vykonuvaty-pershi-vymogy-ukrayinizaciyi.html>

17. На Донбасі під час розмінування загинув сапер. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/donbasse-vremya-razminirovaniya-pogib-saper-1550343050.html>

18. На Закарпатті з гранатомета обстріляли житловий будинок. URL: https://dt.ua/UKRAINE/na-zakarpatti-z-granatometa-obstrilyali-zhitloviy-budinok-303027_.html

19. На Закарпатті з гранатомета обстріляли жилой дом. URL: https://zn.ua/UKRAINE/na-zakarpate-iz-granatometa-obstrelyali-zhiloy-dom-309207_.html

20. Найпопулярніші сайти в Україні: рейтинг за липень 2019 року. URL: <http://www.kozakorium.com/naypopulyarnishi-sayty-v-ukrayini-reytnyh-za-lypen-2019-roku/>

21. Найпопулярніші сайти в Україні: рейтинг за червень 2018 року. URL: <http://www.kozakorium.com/naypopulyarnishi-sayty-v-ukrayini-reytnyh-za-cherven-2018-roku/>

22. Офіційно. Зірка знімається з чемпіонату. URL: <https://www.ua-football.com/ua/ukrainian/first/1550322034-oficiyno-zirka-znimayetsya-z-chempionatu.html>

23. Переможці 2007. URL: <http://www.krashiy.com/main/ukr/nominations2007/?nid=91&id=18718&pid=879>

24. Портал Ukr.Net. [Загальна інформація про портал та профілі аудиторії]. URL: <http://adline.kiev.ua/advukrnet/>

25. Про стрічку новин. URL: <https://www.ukr.net/news/terms.html>

26. Рейтинг популярних сайтів за травень 2019. URL: <https://tns-ua.com/news/rejting-populyarnih-saytiv-za-traven-2019>

27. Румунія виступила за посилення присутності НАТО в Чорному морі. URL: <https://ua.krymr.com/a/news-rumuniia-chorne-more-nato-ahresia-rosii/29773645.html>

28. Румунія виступила за усилення присутствия НАТО в Черном море. URL: <https://ru.krymr.com/a/news-rymuniya-vystupila-za-usilenie-prisutstviya-nato-v-chernom-more/29773630.html>

29. Стартувала українська версія портала «УкрНет». URL: https://www.zhitomir.info/news_8409.html

30. Судан поринув у пільму, по всій країні відключили електрику. Коли електропостачання буде відновлено, невідомо, але відповідальні служби над цим вже

працюють. URL: <https://ua.112.ua/svit/sudan-poruyuv-u-pitmu-po-vsii-kraini-vidkliuchyly-elektryku-480859.html>

31. Тарас Шевченко. Кобзар (повне зібрання). С. 221. URL: <https://books.google.com.ua/>

32. У Франції поновилися протести «жовтих жилетів». URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/frantsii-vozbnovilis-protesty-zheltiyh-zhiletov-1550329498.html>

33. Філатова Н. [Безсмертна Н.] Мовна ситуація у Донецькій області в умовах незалежної України. *Гілея: науковий вісник*. 2017. Вип. 122 (7). С. 112–118. URL: <http://gileya.org/index.php?ng=library&cont=long&id=147>

34. Філатова Н. Постаць Тараса Шевченка у комунікативній практиці інтернет-користувачів. *Українознавство*. № 4 (57). 2015. С. 186–201.

35. Філатова Н. С., Чирков О. А. Мовна ситуація у Донецькій області під час російської агресії у контексті сучасних етнокультурних тенденцій. *Етнічна історія народів Європи*. 2017. Вип. 53. С. 165–176. URL: <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/ua/archive/2017/141/>

36. Чирков О. А. Розвиток мовної будови людності України упродовж 1989–2001 років (за офіційними статистичними даними). *Зб. наук. праць НДІУ*. Т. VIII. Київ: Поліграфічний центр «Фоліант», 2006. 442 с.

37. Чирков О. Сучасні тенденції розвитку етнічної структури населення України та її регіонів. *Українознавство: календар-щорічник* / Інститут українознавства Київського університету. Київ, 1998. С. 45–52.

38. Чирков О. А. Вплив російської агресії 2014–2017 рр. на етнічну структуру населення окупованих територій та всієї України. *Вісник КНУ ім. Тараса Шевченка. Українознавство*. 2016. Вип. 19. С. 27–30.

39. Чирков О. Етнічний чинник в агресії Російської Федерації проти України: етнокультурна історія південно-східних українських земель і сучасні маніпуляції Кремля. *Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики: колективна*

монографія / авт. кол.: П. П. Гай-Нижник та ін. Київ, 2016. С. 109–130.

40. Чирков О. Центр ваги поросійщених українських мас пересувається на Донбас (російщення українців Донецької і Луганської областей за 13 років – від початку 1989 р. до кінця 2001 р. за стат. даними). *Українознавство*. 2005. № 1. С. 225–228.

41. Чирков О. Розвиток етнічної структури населення України впродовж останнього десятиріччя (1989–1998 рр.). *Історія України*. 1999. № 42 (154). С. 6–8.

REFERENCES

1. Ukr.net. [online] *Wikipedia*. Available at: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Ukr.net> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

2. *Ukr.net/ru/* [Russian-Interface Portal]. [online] Available at: <https://www.ukr.net/ru/> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Rus.]

3. *Ukr.net/ua/* [Ukrainian-Interface Portal]. [online] Available at: <https://www.ukr.net/ua/> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

4. *Ukr.net Tried On an Embroidered Shirt*. [online] Available at: https://www.zhitomir.info/news_8233.html [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Rus.]

5. BEZSMERTNA, N. (2009). Ukrainian National Idea: Philosophical and Linguistic Parameters of the Concept (based on the materials of Internet communication). *Ukrainoznavstvo* (Ukrainian Studies), Vol. 3, pp. 176–179. [in Ukr.]

6. *Clashes Occurred in Albania during Opposition Protests*. [online] Available at: <https://www.rbc.ua/ukr/news/albanii-protestah-oppozitsii-proizoshli-stolkoveniya-1550320368.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

7. *Protests of “Yellow Vests” Resumed in France*. [online] Available at: <https://www.rbc.ua/rus/news/frantsii-vozbnovilis-protesty-zheltiyh-zhiletov-1550329498.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Rus.]

8. *Editor-in-Chief of Ukr.net Portal at Novomedia Pro Club*. [online] Available at: <https://novomedia.ua/news/>

golovnij-redaktor-portalu-ukr-net-u-gostjah-p/ [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

9. *Dubai. Svitolina, Tsurenko, and Yastremska Have Learnt Their Rivals.* [online] Available at: <https://www.ua-football.com/ua/sport/tennis/1550317711-dubay-svitolina-curenko-i-yastremska-diznalisya-svoyih-supernikov.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

10. *Ex-Advisor of Yanukovich Was Voiced a Serious Sentence Term in the United States.* [online] Available at: <https://apostrophe.ua/ua/news/world/america/2019-02-16/eks-sovetniku-yanukovicha-ozvuchili-sereznyiy-srok-v-ssha/154536> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

11. *The Language Law: What It Regulates and How It Will Work. A Complete List of Innovations.* [online] Available at: http://texty.org.ua/search/?tag=%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0&subtype=article&object=object&agtype=&owner_guid=0&offset=0 [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

12. *The Law of Ukraine "On Ensuring the Functioning of Ukrainian as a State Language".* [online] Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

13. *Contacts.* [online] Available at: <http://adline.kiev.ua/contacts/> [in Rus.]

14. *Security Conference: What Brought World Leaders to Germany.* [online] Available at: <https://ukr.segodnya.ua/politics/konferenciya-pobezopasnosti-s-chem-priehali-v-germaniyu-mirovye-lidery-1222632.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

15. *The Kurds Seized the Last Outpost of the Islamic State in Eastern Syria.* [online] Available at: <https://ukr.segodnya.ua/world/wnews/kurdy-zahvatili-posledniy-forpost-ig-navostoke-sirii-1222470.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

16. SHUVALOV, M. *Ukr.net Meets the First Requirements of Ukrainization!* [online] Available at: <https://www.ar25.org/article/ukrnet-pochynaye-vykonuvaty-pershi-vymogy-ukrayinizaciyi.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

17. *A Sapper Killed in Donbass during Mine Clearance.* [online] Available at: <https://www.rbc.ua/ukr/news/donbasse-vremya-razminirovaniya-pogib-saper-1550343050.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

18. *In Transcarpathia, a Residential Building Was Fired from a Grenade Launcher.* [online] Available at: https://dt.ua/UKRAINE/nazakarpatti-z-granatometa-obstrilyali-zhitlovyi-budinok-303027_.html [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

19. *In Transcarpathia, a Residential Building Was Fired from a Grenade Launcher.* [online] Available at: https://zn.ua/UKRAINE/nazakarpate-iz-granatometa-obstrelyali-zhiloydom-309207_.html [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Rus.]

20. *Top Websites in Ukraine: July 2019 Rating.* [online] Available at: <http://www.kozakorium.com/naypopulyarnishisayty-v-ukrayini-reytynh-za-lypen-2019-roku/> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

21. *Top Websites in Ukraine: June 2018 Rating.* [online] Available at: <http://www.kozakorium.com/naypopulyarnishisayty-v-ukrayini-reytynh-za-cherven-2018-roku/> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

22. *Officially: A Star Is Dismissed from the Championship.* [online] Available at: <https://www.ua-football.com/ua/ukrainian/first/1550322034-oficiyno-zirka-znimayetsya-z-chempionatu.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

23. *Winners 2007.* [online] Available at: <http://www.krashiy.com/main/ukr/nominations2007/?nid=91&id=18718&pid=879> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

24. *Ukr.net Portal [General Information about the Portal, Its Audience Profiles].* [online] Available at: <http://adline.kiev.ua/advukrnet/> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Rus.]

25. *About the News Feed.* [online] Available at: <https://www.ukr.net/news/terms.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

26. *Top-Rated Websites for May 2019.* [online] Available at: <https://tns-ua.com/news/rejting-populyarnih-saytiv-za-traven-2019> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]

27. *Romania Has Called for a Stronger NATO Presence in the Black Sea*. [online] Available at: <https://ua.krymr.com/a/news-rumuniia-chorne-more-nato-ahresiiia-rosii/29773645.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]
28. *Romania Has Called for a Stronger NATO Presence in the Black Sea*. [online] Available at: <https://ru.krymr.com/a/news-rymyniya-vystupila-za-usilenie-prisutstviya-nato-v-chernom-more/29773630.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Rus.]
29. *The Ukrainian Version of the Ukr.net Portal Has Been Launched*. [online] Available at: https://www.zhitomir.info/news_8409.html [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Rus.]
30. *Sudan Plunged into Darkness, Shutting Down Electricity throughout the Country. Power Restoration Time Unknown, but the Responsible Services Already Working*. [online] Available at: <https://ua.112.ua/svit/sudan-porynuv-u-pitmu-po-vsii-kraini-vidkliuchyly-elektryku-480859.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]
31. SHEVCHENKO, T. *Kobzar (Complete Collection)*. [online] Available at: <https://books.google.com.ua/> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]
32. *Protests of "Yellow Vests" Resumed in France*. [online] Available at: <https://www.rbc.ua/rus/news/frantsii-vozobnovilis-protesty-zheltih-zhiletov-1550329498.html> [Accessed 27 Aug. 2019]. [in Ukr.]
33. FILATOVA, N. [BEZSMERTNA, N.] (2017). The Language Situation in Donetsk Region in the Conditions of Independent Ukraine. *Hileia: naukovyi visnyk* (Hileia: Scientific Bulletin), [online]. Vol. 122 (7), pp. 112–118. Available at: <http://gileya.org/index.php?ng=library&cont=long&id=147> [in Ukr.]
34. FILATOVA, N. (2015). The Figure of Taras Shevchenko in Communicative Practice of Internet Users. *Ukrainoznavstvo* (Ukrainian Studies), Vol. 4 (57), pp. 186–201. [in Ukr.]
35. FILATOVA, N., CHYRKOV, O. (2017). Linguistic Situation in Donetsk Region during Russian Aggression in the Context of Modern Ethnocultural Tendencies. *Etnichna istoriia narodiv Yevropy* (Ethnic History of European Nations), [online] Vol. 53, pp. 165–176. Available at: <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/ua/archive/2017/141/> [in Ukr.]
36. CHYRKOV, O. (2006). The Development of the Linguistic Structure of the Ukrainian Population during 1989–2001 (according to official statistics). *Zbirnyk naukovykh prats NDIU* (Collected Scientific Works of RIUS), Vol. VIII. Kyiv: Foliant, 442 p. [in Ukr.]
37. CHYRKOV, O. (1998). Current Trends in the Ethnic Structure of the Population of Ukraine and Its Regions. *Ukrainoznavstvo: Kalendar-shchorichnyk* (Ukrainian Studies. A Yearbook Calendar). Kyiv: Ukrainian Studies Institute of Kyiv University, pp. 45–52. [in Ukr.]
38. CHYRKOV, O. (2016). Influence of the Russian Aggression in 2014–2017 on the Ethnic Structure of the Population of the Occupied Territories and the Entire Ukraine. *Visnyk KNU im. Tarasa Shevchenka. Ukrainoznavstvo* (T. Shevchenko National University of Kyiv Bulletin. Ukrainian Studies), Vol. 19, pp. 27–30. [in Ukr.]
39. CHYRKOV, O. (2016). Ethnic Factor in the Aggression of the Russian Federation against Ukraine: Ethnocultural History of Southeastern Ukrainian Lands and Modern Manipulations of the Kremlin. In: P. HAI-NYZHNYK et al., *Aggression of the Russian Federation against Ukraine: Ethnonational Dimension and Civilizational Confrontation: A Collective Monograph*. Kyiv, pp. 109–130. [in Ukr.]
40. CHYRKOV, O. (2005). The Center Mass of Pro-Russian Ukrainians Is Moving to Donbas (The Distribution of Ukrainians in Donetsk and Luhansk Regions for 13 Years: From the Beginning of 1989 to the End of 2001 according to the Statistical Data). *Ukrainoznavstvo* (Ukrainian Studies), Vol. 1, pp. 225–228. [in Ukr.]
41. CHYRKOV, O. (1999). The Development of Ukraine's Population Ethnic Structure over the Last Decade (1989–1998). *Istoriia Ukrainy* (History of Ukraine), Vol. 42 (154), pp. 6–8. [in Ukr.]